

Олександр Іванович Міняйло

*канд. екон. наук, доц. кафедри економічної теорії та конкурентної політики,
Київський національний торговельно-економічний університет*

Вікторія Петрівна Міняйло

*канд. екон. наук, ст. викл. кафедри фінансового аудиту,
Київський національний торговельно-економічний університет*

«НОВА ЕКОНОМІКА» ТА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК

«НОВАЯ ЭКОНОМИКА» И ИННОВАЦИОННОЕ РАЗВИТИЕ

«NEW ECONOMY» AND INNOVATIVE DEVELOPMENT»

Анотація. Розглянуто витoki і основні риси «нової економіки» в контексті інноваційного розвитку ринкової економіки. Досліджено основні проблеми і напрями сучасної парадигми «нової економіки» та інноваційного розвитку.

Аннотация. Рассмотрены истоки и основные черты «новой экономики» в контексте инновационного развития рыночной экономики. Исследованы основные проблемы и направления современной парадигмы «новой экономики» и инновационного развития.

Abstract. The sources and the main features of the «new economy» were considered in the context of innovative development of a market economy. The basic problems and trends of the modern paradigm of the "new economy" and innovative development were investigated.

В другій половині ХХ століття відбулися фундаментальні зміни в розвитку продуктивних сил та виробничих відносинах суспільства, що стало результатом системно-синергетичного взаємозв'язку переваг в нових технологіях, бізнесі та економічній політиці в розвинених країнах світу. Поняття «нової економіки» є категоріальним оформленням даних процесів. «Нова економіка» («неоекономіка») – це економіка знань, економіка постмодерна, нових інформаційних технологій, нових бізнес процесів, що забезпечують лідерство і конкурентоспроможність.

Дослідження категорії «інновація» сформувало базові підходи до його трактування: об'єктний, в рамках якого інновація розглядається як кінцевий результат, і процесний – трактує інновацію як перетворення ідеї в готовий результат. Проте розуміння інновації не обмежується тільки цими двома напрямками: інновація може розглядатися ще і як система, і як зміна. Це пов'язано з тим, що аналізуючи конкретну інновацію, важко визначити момент, коли саме інновація виникла [5, С. 10–12].

Основними функціями інновацій є: відтворювальна, інвестиційна і стимулююча. Не варто забувати що інновації здійснюють не тільки з метою одержання економічного ефекту. Пропонуємо класифікацію інновацій за рівнем новизни, за простором застосування та за сферами суспільно-політичного життя (рис. 1).

Окрім суспільного, екологічного, економічного та інших ефектів інновації справляють загальноцивілізаційний вплив на розвиток форм і методів комунікації і передавання інформації. Інноваційний тип розвитку в країнах Заходу був викликаний зростанням конкурентної боротьби в обробній промисловості, так як рентабельність видобувних галузей економіки почала падати, а ціни на енергоносії зростати.

На початку ХХІ століття «нова економіка» асоціюється з п'ятим технологічним укладом, основою чого є: електроніка, комп'ютерні, космічні та біотехнології, новітні джерела енергії, телекомунікації. Технологічний прогрес є результатом максимізації прибутку компаніями або винахідниками, які знаходять нові технологічні рішення, впроваджують їх у виробництво, як наслідок – мають економію витрат і отримують додатковий прибуток. Далі нова технологія набуває поширення в суспільстві, що дозволяє збільшувати продуктивність і споживання на одного працівника при незмінному рівні місткості факторів виробництва.

Інноваційний розвиток економіки характеризується зростанням продуктивності праці, а через останню впливає і на рівень життя в країні. Різницю в продуктивності можна пояснити відмінностями в технології, що відображає здатність країни найкращим чином поєднувати фактори виробництва. Проте застосування не надто передових технологій може бути ознакою низької ефективності економіки, а не результатом відсутності технологій взагалі [4, С. 22–23]. Стимульоване новими технологіями зростання продуктивності та ефективності дозволяє забезпечити головну умову національної і галузевої конкурентоспроможності: ви-

робництва затребуваних у світі товарів і послуг, на основі високої продуктивності, при одночасному підвищенні реальних доходів населення.

«Нова економіка» за своєю сутністю ґрунтується на інноваціях, які характеризуються нововведеннями як в науці і техніці так і в практиці. Сьогодні розвиток інноваційної сфери не можливий без інформаційних та комунікаційних технологій, взаємодії учасників інноваційного процесу, формування їх синергетичного ефекту [3, С. 61].

Сучасними сферами функціонування «нової економіки» стають освіта, наука, техніка, інтелектуальні послуги та інформаційні технології. Новий тип економіки формується на базі процесу інтелектуалізації виробництва, що полягає, по-перше, в зростанні прошарку інтелігенції, а по-друге, в зростанні частки творчої праці в складі доданої вартості.

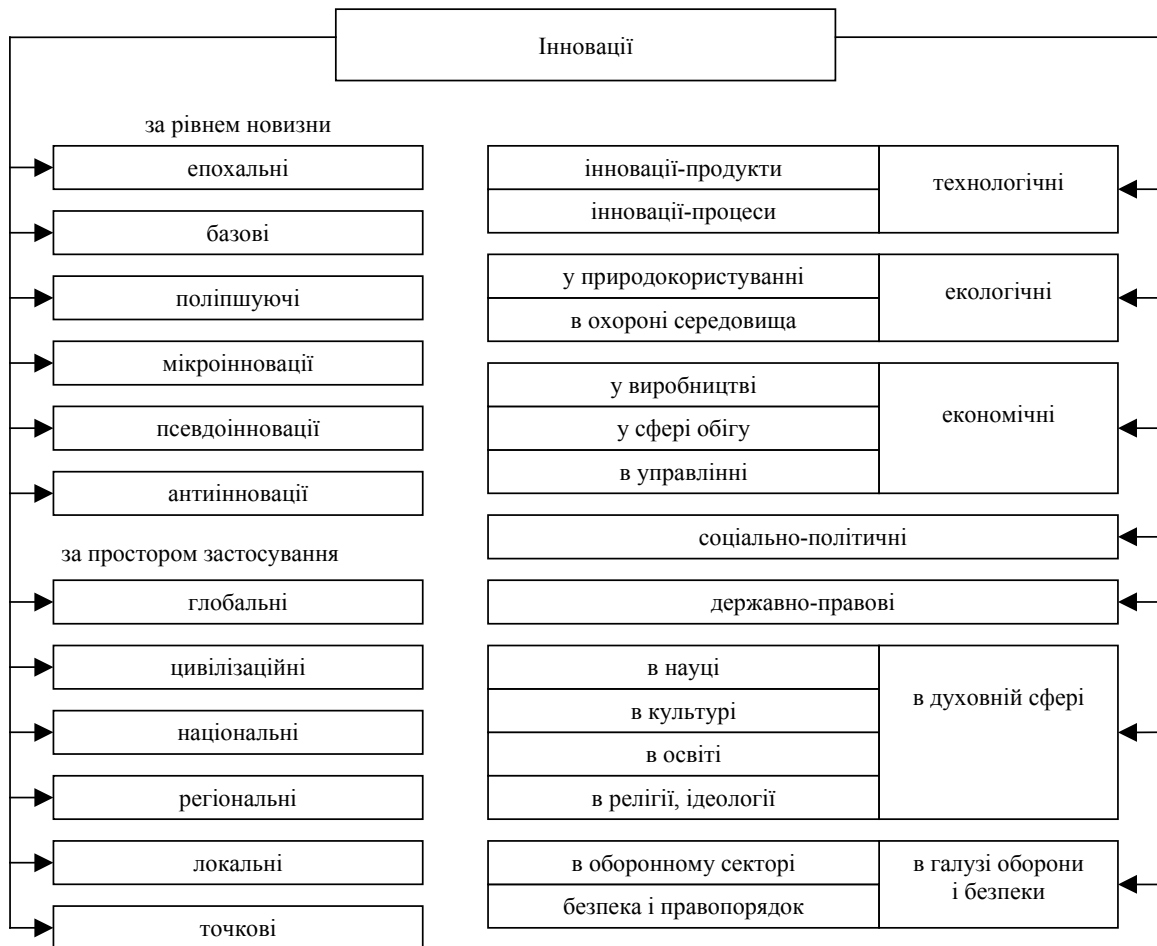

Рис. 1. Класифікація інновацій

На нашу думку, інноваційний розвиток економіки передбачає існування перш за все таких умов: інтелектуального потенціалу, інноваційного попиту, інституціональної складової та фінансування інноваційного процесу. Обраний шлях і тривалість перетворення будь-якої національної економіки в «нову економіку» залежить від інноваційного потенціалу країни та підтримки його урядом. Інноваційний потенціал враховує інтелектуальну складову суб'єктів інноваційного процесу (науково-дослідних установ і організацій), кількісну і якісну характеристику наукових кадрів, фінансування інноваційної діяльності.

Варто звернути увагу на такий спільний фактор стимулювання інноваційного розвитку та «нової економіки», як наявність підприємців нової генерації, здатних до інноваційної діяльності. Адже інноваційність, як характерна риса відповідного типу економічного розвитку, є водночас і головною умовою функціонування «нової економіки» [1, С. 303]. Інноваційний тип розвитку формує в рамках «нової економіки» модель, де людина – це ціль та основна мета господарської діяльності, а інформаційні технології – засіб. Нові інститути виникають через те, що новим провідним ресурсом стає інформація. Австрійський вчений Фрідріх Хайек запропонував інформаційну концепцію «порядку, що розширюється» як основу цивілізації.

Центральне місце в інноваційній системі займають суб'єкти господарювання, які формують попит на інноваційну продукцію, перетворюють знання в інноваційний капітал. Однак, асиметрія інформації та все більш наростаюча кількість неякісного, непродуктивного знання про потреби і виробничі можливості людей підштовхує новаторів до ігнорування цього самого потоку інформації [2, С. 12].

Підсумуємо, що між науковими, технічними та соціальними нововведеннями існує синергетичний зв'язок на всіх етапах суспільного розвитку. Тому слід пам'ятати, що інноваційний розвиток є не тільки функціональною формою «нової економіки», а ще і чинником формування «нової політики» і елементом «нового суспільства».

«Нова економіка» розвиває інтелектуальний капітал країни та поєднує його з рештою факторів виробництва, що революційно відрізняє цю економіку від усіх попередніх. Ознаки «нової економіки» визначаються характером інноваційного типу розвитку, а інновації функціональною одиницею існування «нової економіки». Якщо порівняти ознаки «нової економіки» з ознаками інноваційної моделі розвитку, то можна провести безліч паралелей та виділити спільні риси, як-от: наука та освіта як основний чинник розвитку; переважання інтелектуальної праці та підприємств п'ятого технологічного укладу; висока вартість робочої сили, що пов'язано перш за все з попередніми двома ознаками; активна державна підтримка інноваційних процесів.

Література

1. Москаленко О.Л. Інституціональна структура моделі випереджаючого економічного розвитку / О.М. Москаленко // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2013. – Вип. 4. – С. 301-309.
2. Федулова Л.І. Напрями вдосконалення системи державного забезпечення інноваційної діяльності в Україні / Л.І. Федулова // Економічна теорія. – 2013. – С. 6-23.
3. Шевчук Ю.А. Інноваційний розвиток, як внутрішній стан та форма функціонування «нової економіки» / Ю.А. Шевчук // Формування ринкової економіки. – Збірник наукових праць – Вип. №29. Ч.1. – К.: КНЕУ, 2014. – С. 59-69.
4. Яковець Ю.В. Эпохальные инновации XXI века / Ю.В. Яковец. – М.: ЗАО «Издательство «Экономика», 2004. – 444 с.
5. Bigliardi B. R&D Personel Career Routes: An Exploratory Study / B. Bigliardi, A. Dormio // Journal of Technology Management & Innovation: JOTMI Research Group, Chili [Text]. – 2009. – Vol. 4. – Issue 1. – P. 8-21.

УДК 336.144

Миколайчук Ірина Павлівна

*кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту
Київського національного торговельно-економічного університету,
mykirina@ukr.net*

Пучкова Марина Едуардівна

*студентка 1 курсу ОС «магістр»
Київського національного торговельно-економічного університету,
marina.poutchkova1995@gmail.com*

МОНІТОРИНГ ТА КОНТРОЛЬ ЯК ЕФЕКТИВНІ ІНСТРУМЕНТИ У ПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИМИ ЗМІНАМИ

МОНІТОРИНГ И КОНТРОЛЬ КАК ЭФФЕКТИВНЫЕ ИНСТРУМЕНТЫ УПРАВЛЕНИЯ ОРГАНИЗАЦИОННЫМИ ИЗМЕНЕНИЯМИ

MONITORING AND CONTROL AS EFFECTIVE TOOLS FOR MANAGING ORGANIZATIONAL CHANGE

Анотація. Охарактеризовано наукові підходи до визначення сутності процесів «контроль» та «моніторинг» як ефективних інструментів процесу управління організаційними змінами. Охарактеризовано їх значення та взаємозв'язок в управлінні організаційними змінами.